

paraules⁽¹⁾, de A. Griera. Aquí s'ha de rectificar que cot-ker no té res que veure ab QUAERCU sino ab CARIE, que la lluita entre CANNA y KASSINU es molt incerta.

— Durant aquets ultims temps Mn. Alcover ha fet algunes exides filològiques, una a Valencia, altra a Iviça y altra a les Guilleries. Els estudiants alemanys K. Salow y F. Krüger ne feren un altra, en la tardor de 1910, per la frontera catalana-llengadociana, y el que suscriu visità 'ls pobles de la frontera catalana-aragonesa desde 'ls Pirineus fins a l'Ebre, estudiant el dialecte gascó de l'Aran.

— Durant aquest temps s'ha publicat la segona edició de la *Grammaire Catalane-française*, den Puiggari (Perpinyà, 1910) y un *Tratado de Ortografía Valenciana Clásica*, per D. Joseph Nebot Perez (Valencia, 1910).

— E. Levy prepara un *Diccionari del català antich* en la *Sammlung Rom. Elementarbucher* que dirigeix Meyer-Lübke; també hi publicarà una *Gramàtica històrica del català* en J. Hadwiger.

— Aquí caldria parlar del millor treball que fins ara tenim sobre 'l català y del qual encara no s'ha acabat la publicació. L'*Atlas linguistique de la France*⁽²⁾, per J. Guilliéron et E. Edmont. En ell se donen sobre cartes unes 9000 formes catalanes procedents del Rosselló (Colliure, Arles, Oleta, Rivesaltes, Illa). Aquestes paraules transcrites fonèticament y en comparació ab el Llengadoch y tota l'extensió de la França d'avuy, constitueixen un arsenal de materials. L'*Atlas linguistique* mereix un estudi especial no sols pel material nou que porta, sino per les noves orientacions en la Filologia que van a constituir un mètode.

També s'hauria de parlar dels articles plens de mètode y portant sempre noves solucions al terror de la romanística que publica Schuchardt⁽³⁾, ont no deixa may de tenir-se en compte la part catalana ni tampoch el nou camí que emprén l'etimologia y l'estudi de les paraules, acompanyat de l'història dels objectes que acaba d'obrir-se ab la revista *Wörter und Sache*⁽⁴⁾. Tot això ha de deixarse per estudis especials, que no poden tractarse en una senzilla crònica del moviment filològic en Catalunya durant aquets derrers anys.

ANTONI GRIERA.

Biblioteques

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Durant els anys 1909 y 1910 la Biblioteca de l'INSTITUT ha seguit el seu augment progressiu en la manera que sos recursos y la generositat de benemèrits patricis li han permès. En altre lloch s'indica tot lo que hi ha dut el cambi ab altres entitats nacionals y extranjerès; ademés la secció d'ingressos s'ha nodrit ab quantiosos donatius, als que hi ha que afegir les obres que l'*Institut* ha adquirit ab les seves consignacions.

El dia 21 de janer de 1910 se rebé una comunicació del meritíssim bibliòfil D. Isidre Bonsoms oferint a la Biblioteca de Catalunya, encomenada a l'INSTITUT, ab el caràcter de donació perpétua, son riquíssim acopi de llibres, quaderns, manuscrits, etc., referents als successos y guerres de Catalunya desde la dels Segadors fins a la dels francesos. Pera donar idea de l'importancia d'aquesta colecció, bastarà dir que la formen un conjunt de 4.630 impresos y manuscrits d'excel·lencia d'importancia pera la nostra historia. Els 2.360 primers números de aquesta colecció constitueixen la que va reunir el conegut llibreter de nostra ciutat En Jaume Andreu, y de la que se'n publicà un catàlech en 1902⁽⁵⁾. L'INSTITUT ha contret el compromís de publicar-ne un altre de tota aquesta colecció de fascicles de caràcter públich o polítich que 's proposa anar enriquint y completant paulatinament.

Poch després D. Alexandre Cortada envià desde París algunes caixes, franques de ports y despeses, contenint 124 obres, escullides totes elles entre lo més fonamental pera 'ls estudis catalans y provençalistes, la major part de les quals no 's trobaven en cap biblioteca de la nostra terra. Els llibres tenien en llur major part riques relligadures, acompanyades dels *ex-libris* dels seus primers posseïdors. Però desgraciadament, les caixes que contenien tan rich donatiu sofriren molt dels efectes de les inundacions de París, de principis de 1910, y ha calgut canviar la major part de les enquadernacions.

(1) Ib., 185-192.

(2) París, 1905, ss.

(3) *Zeitschrift für rom., Phil.*

(4) Heideberg, 1909, I; 1910, II.

(5) *Catálogo de una colección de Impresos (libros, folletos y hojas volantes) referentes á Cataluña. Siglos XVI, XVII, XVIII y XIX.* (Barcelona, L'Avenç, 1902; 344 pp.)

Entre els manuscrits darrerament adquirits són dignes de menció: un dels *Furs de València* de principis del s. XVe; el *Llibre de religioses costums del monestir d'Alguayre*, compost en 1638 per Fra Tomàs Roger, donatiu de D. Lluís Faraudó; un mapa de les Antilles, sobre pergami, y sembla de mà catalana per la firma *Vendrell fecit* (sigle XVIIe?), regalat pel Sr. D. Joseph Rogent; un ms. ab interessants Deseximents y Tençons en prosa, de les darreries del sigle XVe, comprat junt ab un altre en que s'hi transcriuen diversos documents. Per compra ingressaren ademés dos portulans (un sencer y l'altre fragmentari), procedents de Lloret de Mar, y segurament catalans, a judicar per la nomenclatura. Semblen d'últims del sigle XIVe o de principis del XVe; el que està complet, comprèn desde les costes de la Grecia fins a les del mar Negre y extrem oriental del Mediterrani; l'altre portulà, representava les costes espanyoles y italianes.

Les esperances que donarem en l'ANUARI passat de que ingressés en la Biblioteca de l'Institut el famós *Cançoner Gil*, tant cobdiciat per les biblioteques extranyeres, acaben de tenir complerta realització; mercès al generós desprendiment dels Srs. D. Isidro Bonsoms, D. Pere G. Maristany, D. Eduart Sevilla, Marquès de Casa Maury, D. Joseph Mansana, D. Jacinto Serra, Mr. Huntington, Mr. Hug Herberg, D. Manuel Girona y Srta. Teresa Ametller, que s'han repartit per igual la quantitat de 20.000 ptes. pera comprarlo y ferne donació a l'Institut. La preuada joia ja s troba en el taller d'enquadernació de la Viuda de Miquel Rius, on se li fa un estoixigne de rebre-lo, y dintre de poch dies estarà ja entre els llibres de l'Institut.

El contingut del ms. se pot considerar dividit en tres parts:

A) *Cançoner den Cerveri de Girona*, ab 104, de les quals 95 son desconegudes y moltes d'interès històrich.

B) *Cançoner dels grans trovador clàssichs*, ab obres den Riambau de Vaqueres (22); Bertran de Born (4); Guerau de Bornell (73); Arnau Deniel (18); Guillem de Saint Didier (4); Bernat de Ventadorn (3); Ponç de Cabdull (7); Jofre Rudel (3).

C) *Cançoner dels poetes de Tolosa*, ab diverses poesies coronades pel Consistori de la Gaia Ciencia; Joan de Castellnou (12); Ramon de Cornet (19), y altres poesies dels tolosans Remenat de Montalts, Bernat de Penasac, Jaume de Tolosa, Bernat de Sant Proscà, Gastó, comte de Pocie; de l'aragonès Tomàs Perich de Toces, y dels catalans Joan Blanch, Bernat d'Espanya y Bertran del Falgar.

Res demostra tant els progressos de la Biblioteca com el següent estat comparatiu:

	Impresos	Manuscrits	Cambis
31 desembre 1908	9.914	119	47
» » 1909	10.738	129	88
» » 1910	16.709	148	129

LA BIBLIA CATALANA DE VALENCIA

En el Catàlech 371 del llibreter de Leipzig Karl W. Hiersemann, ab el n.º 168, se descriu detalladament el Manuscrit dels *Anales de la Cartuxa de Porta Celi* del P. Joan B. Civera, entre els quals s'hi troba afegida la cèlebre fulla de la Bíblia de València, a la troballa inesperada de la qual se refereixen dos articles ja citats en aquesta CRÒNICA. Com es sabut, del 4 últims fulls que'l P. Civera fa trobarne, sols se'n ha salvat el darrer, que conté la fi de l'Apocalipsis y el colofó, ab el qual pot rectificarse la transcripció que'n donà en Haebler.

Els *Anales* son un Ms. de 382 pp. ab dugues portades, acabat d'escriure en 1645. Sobre'l seu contingut, diu el mateix Catàlech lo següent:

«Segons el seu contingut, els *Anales de Portaceli* son una mostra d'una bona crònica de convent; s'hi troben una serie de llegendes y histories miraculoses y la seva part biogràfica ofereix rics y autèntichs materials per l'istoria profana y eclesiàstica de València. El periode més interessant es el del Cisma... Les planes 313-45 contenen una relació estadística y cronològica de les cases de cartoixes de Catalunya.»

«Desde'l punt de vista literari es interessant una poètica descripció del monestir de Portaceli (p. 24), treta d'una poesia de Jaume Roig, el conegut poeta valencià»⁽¹⁾.

El preu senyalat al Ms. y al full de la Bíblia que s'hi inclou, es de 48.000 Marchs.

(1) El Catàlech sembla creure son inèdits. Deuen ser els versos 15691 y ss. de l'edició Chabàs del *Spill o Llibre de les dones*.